

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänenkannattaja ilmestyy Astoriassa, Ore., joka tiistai The Western Workmen's Publ. Society'n kustantamana.

Tilauhinnot Yhdysvaltoihin
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
Canadaan ja Suomeen
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR

Box 99 Astoria, Ore.

Entered as second-class matter July 18th 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)

SUBSCRIPTION RATES

IN THE UNITED STATES:

One year.....\$1.50 6 months.....90c

IN CANADA:

One year.....\$1.75 6 months.....\$1.00

TOIMITUS:

MAIJU NURMI

Box 99, Astoria, Ore.

TOVERITTAREN TILAAJAMÄÄRÄ
OSOTTA:

UUSIA110
UUDISTUKSIA38
KATKENNUT67

KATSAUKSIA

LASTEN JOULU ON JO VALMIS.

Sen valmistumista täytyi vähän joutua Toverin muuttamisen tähden, mutta se ei ole silti suuresti haitannut julkaisun sisältöä. Lasten Joulu on todellinen sosialistilasten julkaisu. Siinä on enemmän osastojen ihannoituisia toimivien lasten ryhmäkuvia kuin missään edellisessä lasten julkaisussa ja on se siitä syystä tieteenkin erityisesti haluttu. Julkaisussa olevat runot ja kertomukset ovat miellyttäviä ja opettavaisia. Selma-tähti kertoo "Painajainen"-nimisessä kertomuksessa köyhälistöä jouluhuolista; Maiju-tähti kertomuksessa "Lyhyt onnen aika" kertoo siitä lyhyestä ajasta minkä sosialistihallitus oli vallalla Unkarissa; Svea-tähti kertomuksessa "Onnellinen joulu" kertoo Suomen pikku "punikkien" kovasta kohtalosta ja Aino kertoo "Pesukarhusta" pienen tarinan. Runoista voi mainita, että ne ovat kaikki lausuttavaksi sopivia ja kauniita. Mikael Rutasen Juhlaruno Ashtabulan lasten juhlaan on yksi hänen parhaista; "Äidille", kirj. Felix Hyske, on erittäin kaunis runo; runot: Suomen sota-orpo, kirj. W. M. Mattson ja Micro-lainen, kirj. A. F. J., kuvaavat astuttuvin, sydämeen käyvin sanoin Suomen köyhälistölasten kärsimyksiä; Jenny Trastin runo "Tyttöselälle" on herttainen pikku kyhäelmä; Emeli Rautiaisen kolme lyhyttä runoa: "Tuleva sankari", "Mummo" ja "Naortien nousu" ovat sieviä, pirteitä jätkeä. — No niin, sellainen on Lasten Joulu. Jokaisen pikku toverin on se saatava. Myöskin, kun se on valmistunut näin hyvissä ajoin, sopii se joululahjaksi Suomen pikku tovereille. Siis tilaamaan Lasten Joulun. Sen hinta on 25 senttiä kappale.

SEURATTAVA ESIMERKKI.

Viime numerossa kehoitimme canadalaista toverittaria ottamaan Toverittaren levitys Canadassa oikein omaksi asiakseen, koska Toveritar nyt kerran on alkanut sinne esteettömästi pääseminään. Toverittaret näyttävät siellä jo itsekin heränneen toimintaan, koska toveritar Ellen Palo, Timminsistä, Ont., Can., lähetti tällä viikolla yhdessä tukussa 26 Toverittaren tilausta. Sellainen kelpaa esimerkiksi miltei paikkakunnalla tahansa. Miltei paikkakunnalta tulee seuraava tukku tilauksia, jossa on paikkakunnan melkein jokaisen suomalaisen naisen ti-

laus? Canadassa on Toverittarella useita monivuotisia innokkaita ja kykeneviä avustajia ja asiamiehiä. Otakeahaan taas, siskot, oikein taistelukurssi ja tekkää valloitusretki Toverittaren puolesta jokaiseen kolkkiaan, missä suomenkielä puhutaan. Toverittaren asiamiesnaiset kaikkialla! Seuratkaahan toveritar Palon esimerkkiä.

TOVERI JA TOVERITAR MUUTTAVAT OMAAN KOTIINSA.

Pienempienkin "huushollien" muuttossa on paljon ja pitkäaikaista puuhaa, saatikka sitten sellaisen "huushollin" kuin on Toverin ja Toverittaren talouden muuttossa. Siinä huushollissa sitä on jos minkälaisia masinoja, padoista ja kahvikuppeista aina Astorian mahtavimpaan painokoneeseen asti. Vaikka muuttoa on jo jonkun verran tähänkin asti hommatu, ei ole vielä kuin pieni osa tavaroista omassa kodissa. Mutta Kiitospäivän aikaan sitä ollaan lopultakin koko talouden kanssa päästy asettumaan ja saatu paikat kuntoon. Kiitospäivänä aikovat astorialaiset sekä lähikäyläläiset sitten viettää oikein komeat Toverin ja Toverittaren tupaantuliaiset. Niistä kuuluu tulevan sellaiset juhlat, joita vietetään vain harvoin ja joiden muisto säilyy vielä vuosikymmeniä jälkeenpäin.

"NYT EI OLE AIKA VAPAUTTAA DEBS",

sanoo presidentti Wilson. Clarence Darrow kuuluisa chicagolainen lakimies käytyään vierailemassa Debsin luona Atlantan, Ga., vankilassa, on tehnyt persoonallisesti pyynnön sota-sihteerille Bakerille Debsin vapauttamisesta. Sihteerin on esittänyt Debsin vapauttamispyynnön presidentille, joka on vastannut siihen, että nyt ei ole aika vapauttaa häntä. Epäilemättä presidentin vastaus on samaa Kate Richards O'Harenkin vapauttamis-anomuksen suhteen.

Kuten Toverittareissa on jo enemminkin mainittu, ovat järjestyneet työläisnaiset New Yorkissa valinneet Kate O'Haren puolustuskomitean, joka on lähettänyt nimien keräyslistoja ympäri maan, joihin pyydetään kaikkien naisten kirjottamaan nimensä, tuomiota ja sitä tsaarimaista menot-joka eivät hyväksy Kate O'Haren telyä, jota Amerikassa on viime vuosina harjoitettu työväen agitaattoreita kohtaan. Sanotun komitean tarkoitus on saada miljoonan naisen allekirjotus sen adressin alle, jonka komitean lähetystä tulee esittämään presidentti Wilsonille Kate O'Haren vapauttamisen puolesta. Noita listoja on lähetetty suomalaisillekin osastoille, joihin tieteenkin sopii kerätä nimiä, vaikka niiden avulla ei saataisikaan toivottuja tuloksia. Jos presidentti, eli toisin sanoen, Amerikan johtavat kapitalistit, katsovat ajan sopimattomaksi vapauttaa kuolemaksi laan oleva Debs, niin yhtä sopimaton se lienee vapauttaa Kate O'Hare. "Ne miehet, joita meidän on pidettävä edesvastuussa siitä, mitä tapahtuu Debailla ja toisille, ovat Valkosessa Talossa ja ylläkirjokimiehen virastossa, ja heidän takanaan on raaka kapitalismi", sanoo lakimies Sharts. "Minä olen katsonut Woodrow Wilsonin kylmään sydämeen ja minä uskon, että Debs on oikeassa sanoessaan, että ei hän eikä hänen vankitoverinsa tule saamaan vapauttaan mistään jalomielisyyden kipinästä, joka mahdollisesti lähtisi tuosta koreiden fraasien lähteestä."

"Heidän vapautuksensa tulee silloin kun työläisten suuttumuksen aalto nousee niin valtavaksi, että se pakottaa Wilsonin aseenkantajineen heidät vapauttamaan. He tekevät sen silloin välttyäkseen joutumasta tulvan alle ja asettuvat jalomielisyyden varjoon suojellakseen itseään.

"Meidän tehtävämme siis on koota toverimme yhteiseen yritykseen pakkottaaksemme Woodrow Wilson näkemään kaikkien poliittisten vankien vapauttamisen välttämättömyyden."

Sosialistipuolue on omistanut marrask. ja joulukuun poliittisten vankien vapauttamisagitatsioonin tekemiselle. Meidän jokaisen velvollisuus on selittää luokkatovereilleme ketä nämä vangit ovat ja miksi ja kenen asian tähden he viruvat vankiloissa tuomittuina kymmenien vuosien ajaksi.

JAPANIN NAISET VAATIVAT IHMISOIKEUKSIA.

Mrs. Kata Tanaka, Japanin edustaja kansainväliseen työvien kongressiin, sanoo, että Japanin naiset vaativat äänioikeutta, kahdeksan tunnin työpäivää ja lapsityöläisten alimman ikärajan määräämistä. "Japanin naiset ovat kasvamaan ulos vanhoista kaavoistaan. Entinen japanilainen naistyyppe on häviämässä ja tilalle on astunut uudenaikainen, tarmokas, kaikenlaisiin tehtäviin innostunut nainen, joka ensi töikseen on vapauttanut itsensä japanilaisen naisen puvun orjuudesta ja pukureformin jälkeen on antautunut hankkimaan toisia sukupuolensa kohottavia ja vapauttavia reformeja. Naisten äänioikeus meillä lienee vielä kaukana, mutta me vaadimme sitä lakkaamatta. Naissia on meillä edistymään päin. Hallituksen yliopisto Tohoku on jo avannut ovensa naisille. Siihen laskettiin ennen ainoastaan miehiä. Tohokun esimerkkiä on tänä vuonna seurannut Wasada yliopisto Tokiossa. Japanilaisten naisten kotiolotkin ovat muuttumassa. Uudenaikaisia länsimaalaisia keittiökaluja on alettu ottaa käyttäntöön ja työt käyvät hallituksen keittokouluissa oppimassa ruuanvalmistustapoja."

Mrs. Tanaka on opiskellut Yhdysvalloissa Chicagon ja Stanfordin yliopistoissa. Hän on nykyään yhteiskuntaopin professori Tokion yliopistossa.

— "Minä huomaan, että koneiden jyrinä tylytyttää järkeäni ja ainainen silmien jännitys katsellessa loppumattomia "overallien" saumajonoja vaikeuttaa lukemista joutohetkinäni, joskaan se ei tee siitä vielä aivan mahdottomaksi. Nyt minä ymmärrän täydellisesti miksi enimmällä osalla työväestöä on sekavat aivot. Pidänpä melkein mahdollisena, että jos minun täytyy työskennellä "overall"-tehtaassa vuoden ajan, minä voin taantua henkisesti niin, että voisin vaikka äänestää demokraattipuolueen vaalilipulla." — Kate O'Haren kirjeestä vankilasta.

ILKEXSTI. — Tiedemiehen puoli: "Ah, minä toivoisin todellakin, että olisin kirja. Silloin kal välttätisit sinä minusta jonkun verran enemmän kuin nyt."

Tiedemies: "Niin, sinä olet oikeassa. Minulla ei todellakaan olisi mitään sitä vastaan, että sinä olisit almanacka."

Rouva. "Almanacka! Miksi juuri almanacka?"

Tiedemies: "Tietysti siksi, että sen voi valhtaa joka vuosi."

AVIO-ONNI. — Mies: "Tulee varmaan sade, kun kärpäset ovat niin sietämättömiä."

Vaino: "On toki onni ettet sinä ole kärpänen, sillä sinä tapauksessa sataisi aina."

NUORI FILOSOOFI. — Isä: "Minä kohtasin opettajasi tänään, Eino, ja hän oli sinuun kovin tyytymätön."

Poika: "Niin, mistäpä enään tähän alkaen löytyä sitten ihmisiä, jotka olisivat tyytyväisiä."

E. V. DEBS SAIRAANA

Vankila tuottanee surman vanhalle luokkataistelu-veteraanille

New York Call'in kirjeenvaihtaja David Karsner on käynyt hiljattain tapaamassa Atlantan vankilassa Eugene V. Debsiä, kertoen hän Debsin tilanteesta seuraavaa:

"Debs on sairastunut vankilassa, ollen niin heikko, että vankilan viranomaiset ovat määränneet hänen pitämään huolta ainoastaan terveydestään eikä tekemään minkäänlaista työtä. Hänen ei sallita tekevän mitään joka missään määrässä kihoitaisi häntä. Päivittäin annetaan Debsille sydämen toimintaa vahvistavia lääkkeitä. Ainakin yhden kerran viime viikon aikana laittoi vankilan lääkäri hänen sahaamaan puita tarkotuksella antaa hänelle liikuntaa.

"Viranomaiset eivät halua kieltää sitä tosiasiaa, että Debsin tilanne on vakava. Vankilan virkailijat ovat ilmaisseet pelkonsa, että hän voi kuollakin vankilan muurien sisällä.

"Aina siitä asti, kun Debs muutettiin sairaalaan kopistaan, jossa sai olla 14 tuntia vuorokaudessa, viiden muun miehen kanssa on tullut tietoja hänen sairaudestaan. Vähää ennen kuin hän joutui sairaalaan oli hän pantu työskentelemään vankilan vaateosastolle kirjanpita-jäksi. Vaikkakin tämä työ kysyi henkisiä voimia, niin liikuntaa hänellä ei ollut tilaisuus saada ollenkaan, joten viranomaiset jo silloin alkoivat epäilemään kestäkö hänen terveytensä sitä.

"Se ei ollut todellinen työ, joka Debsin on heikontanut, vaan raittiin ilman puute. Olla kytettyä huonoilmaiseen koppiin 14 tuntia vuorokaudessa oli enempi kuin mitä hän voi keittää. Vähää ennen kuin hän vietiin sairaalaan, kerrotaan hänen saaneen vakavan sydäntautikohtauksen ja se oli silloin kun lääkärit lopullisesti määräsivät hänet sairaalaan, josta häntä ei kaikkesta päättäen enää koskaan tulla muuttamaan pois niin kauan kuin hän on vankilassa."

Naisen rakkaus on kuin hento kukka, joka kasvaa viehkeänä ja ihanasti kukkien puhtaan rakkauden lämmössä ja kirkkaassa päiväpaisteessa. Jos sitä helästi vaalitaan, täyttää se kodin tuoksullaan. Se ei kärsi kovaa kohtelua. Intohimit sen kiihdyttävät; vihanpärkaukset sen runtelevat; huomaamattomuuden puutteessa se palettuu. — Newton N. Riddell.

NE LAPSET. — perhe on juuri istunut päivällispöytänsä kun saapuu sähkösanoma erään lähisen sukulaisen kuolemasta. Emeli joka on perheen nuorin, katselee näikäisenä täysinästä puorolautastaan ja kysyy: "Itkemmekö heti, vai itkemmekö sitten kun olemme syöneet?"

Sosialistien uudelleenrakentamisen ohjelmaan kuuluu kohottaa Toverittaren tilaajamäärä kymmeneen tuhanteen.